

BELARUS

YURT DIŞI YATIRIM ÜLKE PROFİLİ 2026

A. BELARUS İŐ ORTAMI

1. İŐ Ortamı

a. İŐ Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Belarus, BDT ülkeleri ile AB ülkeleri arasında optimum bağlantı noktası olup, yabancı ülkelerin üretim, lojistik ve satış birimlerini konumlandırımları açısından önemli bir konumdadır. Belarus'a yönelik olarak uygulanmakta olan yaptırımlar söz konusu avantajlı konumun kullanımını engellese de uzun vadede bu konumun avantajları kullanılabilir.

Yüksek kapasiteli ve hızlı büyüyen hedef pazarlara etkin bir şekilde hizmet verme olanağı ile yüksek eğitimli işgücüne erişim ve iyi yaşam kalitesi sunmaktadır.

Belarus'un Avrasya Ekonomik Birliğı üyeliğı nedeniyle Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Ermenistan pazarına doğrudan erişim imkânı vardır.

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Belarus'ta yabancı bir şirket/kişi aşağıdaki yöntemlerden biriyle faaliyet gösterebilir:

1-Yabancı Bir Şirketin Temsilcilik Ofisi

Merkezi Belarus Cumhuriyeti Dışında Bulunan Ticari İşletmelerin Belarus Cumhuriyeti'nde Temsilcilik Ofisi Açması:

Belarus kanunlarına göre bir işletmenin temsilcilik ofisi Belarus toprakları üzerinde kurulan ayrı bir yapısal birim olup, temsilcisi olduğı yabancı tüzel kişi hesabına faaliyet göstermektedir. Temsilcilik ofislerinin tüzel kişilikleri bulunmaz. Yabancı bir kuruluşun temsilcilik ofisinin adı, onu kuran yabancı kuruluşu belirten bir ifade içerir.

Yabancı işletmelerin Belarus'ta temsilcilik ofisi açmaları için Bölgesel Yürütme Kurulundan (Örneğın Minsk için Minsk Şehir Yürütme Kurulu) izin almaları gerekmektedir.

Temsilcilik ofisi açılması için gerekli belgeler:

1 –Temsilcilik ofisi açılması talebini içeren dilekçe.

2 – Ana şirketin bulunduğı ülkedeki ticaret sicil kaydı veya o ülkenin mevzuatına göre şirketin hukuki statüsünü gösteren eşdeğer bir belge (Sicil kaydı belgesinin başvuru tarihinden en fazla 6 ay önce alınması gerekmektedir).

3 – Temsilcilik ofisinin adı ve adresi, organizasyon yapısı, kuruluş amacı, yönetici sorumlulukları ve faaliyetlerinin sonlandırılması prosedürünü içeren tüzük.

4 –Ana şirketin Belarus Cumhuriyeti'nde temsilciliğini yürütmekle görevli olarak atanacak kişiye verilecek yetki belgesi (aslı).

4 – Ana şirketin, temsilciliğini açmakla görevlendirmiş olduğu kişiye vermiş olduğu vekaletname ve vekaletnamenin onaylı bir sureti.

5– Temsilcilik ofisi açmak için gerekli devlet harcının ödendiğini gösteren belge.

Bütün bu belgelerin noter tasdikli ve apostilli çevirileri de asıllarına eklenmelidir.

Belarus'ta yabancı şirketlerin temsilciliklerinin kurulması ve işletilmesini düzenleyen temel mevzuat, Belarus Cumhuriyeti Medeni Kanunu'nun 51-1. Maddesi ve Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 30.05.2018 tarihli ve 408 sayılı Kararı ile onaylanan Belarus'ta yabancı kuruluşların temsilciliklerinin açılması ve işletilmesi prosedürüne ilişkin yönetmeliktir.

2-Yabancı Bir Şirketin Şubesi

19 Kasım 2024 tarihinde Medeni Kanun'da yapılan değişiklikler yürürlüğe girerek yabancı tüzel kişilerin ve temsilciliklerin Belarus'ta şube açmasına olanak sağlamıştır.

Şube açmak için yabancı şirket, şubenin tahmini lokasyonunun bulunduğu yerdeki Bölgesel Yürütme Kuruluna (Örneğin Minsk için Minsk Şehir Yürütme Kurulu) veya tahmini şube lokasyonunun Great Stone-Çin-Belarus Sanayi Parkı'nın sınırları içinde olması durumunda Park İdaresine başvurmalı ve aşağıdaki belgeleri sunmalıdır.

Şube açılması için gerekli belgeler:

1 –Şube açılması talebini içeren dilekçe.

2 – Ana şirketin bulunduğu ülkedeki ticaret sicil kaydı veya o ülkenin mevzuatına göre şirketin hukuki statüsünü gösteren eşdeğer bir belge (Sicil kaydı belgesinin Bölgesel Yürütme Kuruluna /Park İdaresine başvuru tarihinden en fazla 6 ay önce alınması gerekmektedir).

3 –Şubenin adı ve adresi, organizasyon yapısı, kuruluş amacı, yönetici sorumlulukları ve faaliyetlerinin sonlandırılması prosedürünü içeren tüzük.

4 – Şubenin müdürü ve ana şirket adına şube açılışına ilişkin işlemleri yapmaya yetkili kişi için noter onaylı vekaletname. Yetkili kişi yabancı şirketin yetkili yöneticisi ise ve bunun Ticaret Sicilinden alınan kayıta veya yabancı şirketin hukuki durumunu doğrulayan diğer bir belgede yer alması halinde vekaletname sunulmaz.

5– Şube açmak için gerekli devlet harcının ödendiğini gösteren belge.

Yukarıda belirtilen yabancı bir ülkede düzenlenen belgelerin tasdikli ve Belarusça veya Rusça'ya tercüme edilmiş olması gerekmektedir (Tercümenin tasdikli olması veya tercümede tercümanın imzasının doğruluğunun noter tarafından onaylanması gerekmektedir).

Şube açılışı için sunulan evrakların Yürütme Kurulu/Park Yönetimi tarafından değerlendirilmesi için 30 iş günü süre vardır. Ek bilgi istenmesi halinde bu süre 2 aya kadar uzatılabilir.

Bir şube, Yabancı Kuruluşların Temsilcilikleri ve Yabancı Tüzel Kişilerin Şubeleri Siciline (Sicil) kayıt tarihinden itibaren Belarus'ta açılmış sayılır ve faaliyet gösterme hakkına sahiptir.

Şube açılışının sicile kaydedildiği tarihten itibaren bir ay içinde şube, vergi dairesine kayıtlı olduğuna dair bilgileri ve vergi kimlik numarasını Yürütme Kuruluna/Park İdaresine göndermek zorundadır.

Şube, faaliyetlerine ilişkin yazılı raporunu yılda bir kez (01 Ocak - 01Mart tarihleri arasında Yürütme Kuruluna/Park İdaresine sunar. Bu raporda, konum, personel programı, şubede istihdam

edilen yabancı uyrukluların sayısı, şube tüzüğünde yapılan değişiklikler, şubenin iletişim bilgileri, şubenin geçmiş dönemdeki faaliyetlerinin açıklaması bilgilerinin yer alması gerekmektedir.

Şube adında, yerleşim yerinde, şube yöneticisinde veya yöneticinin yetkisinde değişiklik olması halinde, Yürütme Kuruluna/Park Yönetimine bilgi vermekle yükümlüdür.

Yabancı bir şirketin şubesi, Belarus'ta açılan ve temsilcilik ofisi işlevleri de dahil olmak üzere yabancı şirketin işlevlerinin tamamını veya bir kısmını yerine getiren ayrı bir alt bölümdür. Yabancı bir şirketin şubesi ile temsilciliği arasındaki temel fark, şubenin iş yapma hakkına sahip olmasıdır.

Temsilcilik ofisleri; ticari faaliyette bulunamaz, en fazla 5 yabancı vatandaş istihdam etme imkanına sahip, para transferlerinde kısıtlamalara tabi iken; 2025 yılı itibarıyla geçerli olmak üzere şubeler, sınırsız yabancı personel istihdam etme, ticari faaliyet yürütme ve sözleşme yapma hakkı olan, Belarus banka hesabına para alma ve tüm vergi ve harçların ödenmesinden sonra kalan tutarın ana şirkete transfer etme imkanına sahiptir.

3-Belarus'ta Ayrı Bir Tüzel Kişilik

Belarus'ta yaygın olarak kullanılan tüzel kişilik türleri limited şirketler, kapalı anonim şirketler ve birleşik işletmelerdir. Belarus'ta kayıtlı tüzel kişiler Belarus hukukuna tabidir. Ancak Belarus şirketlerinin yabancı şirketlerle yaptığı anlaşmalar, tarafların seçeceği herhangi bir yasaya tabi olabilir. Belarus'ta iş kurmak isteyen yabancılar için özel bir gereklilik bulunmamaktadır. Yatırımcılar, ister Belarus Cumhuriyeti'nden ister başka bir ülkeden olsunlar, Belarus'ta iş kurma konusunda aynı yasal muameleye ve eşit haklara sahiptirler.

Belarus'ta şirket tipleri ve kurulum prosedürleri aşağıda yer almaktadır.

1. Birleşik İşletme (VII (UP))

Birleşik işletmenin önemli bir özelliği, sahibinin (kurucusunun) yalnızca tek bir kişi veya tek bir tüzel kişi olabilmesidir. Tekil işletme, sahibi tarafından kendisine tahsis edilen mülk üzerinde mülkiyet hakkına sahip olmayan ticari bir kuruluştur. Belarus Medeni Kanunu'nun 113. maddesine göre, payları ve mevduatları bölünemez.

Tek ortaklı olan, payları ve mevduatları bölünemeyen birleşik işletme, herhangi bir ülke vatandaşı gerçek kişi veya tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Şirketin kayıtlı olduğu veya olacağı hukuki adresi diğer şirket tiplerinden farklı olarak ofis adresinin yanı sıra ikamet edilen adres ya da özel mülk adresi olarak da gösterilebilir. Bu şirket tipini diğerlerinden ayıran bir başka farklılık da şirketin kuruluş aşamasında, faaliyet alanının ticaret, üretim ve hizmet sektörü gibi faaliyet alanına göre özel olarak belirlenmesidir.

Özel bir birleşik işletme, herhangi bir sermaye ile açılabilir; asgari sınırı yoktur. Sermaye, nakit, maddi varlıklar ve menkul kıymetler de dahil olmak üzere diğer varlıkların katkısıyla oluşturulabilir. Sermayeye nakit katkı yapılacaksa, geçici bir banka hesabı açılmalıdır. Her durumda, sermaye, özel birleşik işletmenin tescil edileceği zamana kadar tamamen oluşturulmuş olmalıdır.

Şirketin resmi tescilinden önce hazırlanması gereken evrak ve açıklamaları:

1. Şirket unvanı onay belgesi (Uygun kayıt merciine (<https://egr.gov.by/egrmobile/contacts>) başvurunun sunulması gerekir ve genellikle belge başvuru yapılan gün verilir. <https://egr.gov.by/egrmobile/name-approval/webportal> adresinden de başvuru yapılması mümkündür).

2. Hukukî adres taahhütnamesi (Bu, özel mülkiyete ait veya kiralanmış bir mülk olabilir.).
3. Kurucu tarafından Belarus Cumhuriyeti topraklarında şirket kurmaya karar verildiğine dair karar yazısı (Geçici banka hesabı açmak için bu gereklidir).
4. Şirket ana sözleşmesi (Şirket ana sözleşmesi iki basılı ve bir elektronik kopya (.doc, .docx veya .rtf formatında) olarak hazırlanmalıdır. Bunun hazırlanması için, üzerinde anlaşılmış bir isim ve yasal adres gereklidir).
5. Kayıtlı sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri.
6. Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz.
7. Resmi tescil dilekçesi.
8. Kurucu kişinin Rusçaya çevrilmiş pasaport sureti (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır).

Belge paketi, yasal adrese uygun olarak, kayıt makamına teslim edilir. Başvurunun yapıldığı gün, şirketin Birleşik Devlet Siciline kaydını teyit eden damgalı şirket tüzüğü'nün bir kopyası şirket yetkilisine verilir. Bu, şirketin Belarus Cumhuriyeti'nde kayıtlı olduğunu teyit eder. Beş gün içinde, bulunulan yerdeki diğer kurumlara (vergi dairesi, Belgosstrakh ve Sosyal Güvenlik Fonu) şirketin kaydı yapılır. İşletmenin Birleşik Devlet Siciline kaydedildiği numara, daha sonra UP (VII) numarası olarak kullanılacaktır.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler:

1. Kaşe-Mühür siparişi,
2. Şirket müdürünün belirlenmesi,
3. Banka hesaplarının açılması.

Avantajlar ve Dezavantajları :

Avantajları

1. Şirket sahibi tüm alım, satım, yatırım, sermaye artırımı, anlaşma, müdür ataması gibi kararları tek başına onaylamaktadır.
2. Şirketin hukuk adresi, ofis adresi olarak gösterilebileceği gibi şirket kurucusunun devamlı olarak ikamet ettiği veya kendisinin ya da ailesinden birinin sahibi olduğu mülkün adresi olarak da gösterilebilir.
3. Şirketin en büyük avantajlarından biri de şirket sahibinin kendi işyerinde müdür olarak çalışabileceği gibi başka bir iş yerinde de çalışma hakkına sahip olmasıdır.
4. Şirket müdürünün isteğine bağlı olarak, muhasebe kayıtlarının tutulması için kadrolu muhasebeci ile ya da dışarıdan muhasebe hizmeti veren bir şirketle anlaşılabilmesi gibi şirket müdürü şirket muhasebesini bizzat kendisi de tutabilir.

Dezavantajı

Şirketin başka bir şahsa devri durumunda izlenecek olan prosedür diğer şirket tiplerinin aksine çok daha karmaşık olup, uzun sürmekte ve pahalıya mal olmaktadır.

26 Ocak 2016 tarihinde tek kişi ile limited şirket kurulabilmesine ilişkin düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle beraber yeni tekil işletme sayılarında ciddi bir düşüş yaşanmıştır.

2. Limited Şirket (OOO)

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket bir gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabileceği gibi elli kadar ortakla da kurulabilir. Ortaklarının sorumluluğu, koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olan şirketlerdir. OOO (Ltd. Şti) kuruluş oranı olarak en fazla tercih edilen şirket tipidir. Şirket Belarus Cumhuriyeti yasalarına uygun tüm iş alanlarında faaliyet gösterebilir.

Bir limited şirket kayıt başvurusu iki yolla yapılabilir. Bunlardan ilki kayıt merciine şahsen başvurmak; diğeri elektronik kayıt başvurusunda bulunmaktır. Elektronik kayıt için dijital imza gereklidir. Ancak, dijital imza almak uzun bir süreçtir ve bir noter onayı gereklidir. Elektronik kayıt hakkında daha fazla bilgiye Birleşik Devlet Sicili portalından (<https://egr.gov.by/egrmobile/>) ulaşılabilir. Kayıt makamına şahsen belge teslim edilen durumda şirket kaydının bir gün içinde tamamlanması mümkündür ve ardından hemen faaliyetlere başlanabilir.

Şirketin resmî tescilinden önce yapılması gerekenler ve hazırlanması gereken evraklar:

1. Şirket unvanı onay belgesi.
2. Hukukî adres bilgisi (Şirket tescil ettirilmeden önce yasal adresin belirlenmesi gerekmektedir. Yasal adres, şirket ana sözleşmesinde, tescil başvurusunda ve şirket kuruluş kararında/tutanaklarında belirtilmelidir. Yasal adres kiralama hizmeti alınabilir).
3. Faaliyet kodu belirlenmelidir. Bir limited şirket kaydı yaptırılırken, başvuruda yalnızca bir faaliyet kodu belirtilir. Şirket birden fazla faaliyette bulunabilir, ancak birincil faaliyeti kayıt başvurusunda belirtilen faaliyet olmalıdır. Faaliyet türü, vergi dairesine bir mektup göndererek değiştirilebilir.
4. Kurucunun kararı veya kurucular toplantısı tutanağı (2 nüsha).
5. Şirket ana sözleşmesi (2 nüsha).
6. Şirket ana sözleşmesinin elektronik kopyası (.doc, .docx veya .rtf formatında).
7. Kayıt başvuru formu (2 nüsha).
8. Kayıtlı esas sermayenin geçici hesaba yatırıldığını gösteren ödeme belgeleri.
9. Resmî tescil harcının ödendiğine dair makbuz.
10. Resmî tescil dilekçesi.
11. Kurucu ortakların Rusçaya çevrilmiş pasaport suretleri (Çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır).

Şirket Unvanının belirlenmesi

Kurulacak olan ticari işletmenin unvanının ve aynı zamanda faaliyet alanının belirlenmesinden sonra onay işlemi için tescili gerçekleştirecek makama (şehir ve bölge yürütme komiteleri (<https://egr.gov.by/egrmobile/contacts>)), Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 05.02.2009 tarih ve 154 sayılı "Ticari ve ticari olmayan şirketlerin isimleri için onay alma" kararına uygun olacak şekilde dilekçe ile başvurulması gerekmektedir. İlgili tescil makamında dilekçe aynı gün içerisinde ücretsiz olarak onaylanmakta ve şirket unvanı onay belgesi verilmektedir. <https://egr.gov.by/egrmobile/name-approval/webportal> adresinden de başvuru yapılması mümkündür.

Resmî Tescil

Yukarıda belirtilmiş olan tüm belgeler toplandıktan sonra, şehir ve bölge yürütme komitelerinde resmî tescil yapılmaktadır.

Toplanmış olan tüm belgeler şirket ana sözleşmesi, 2 nüshası ve elektronik kopyası, başvuru dilekçesi, resmî tescil harcının ödendiğine dair makbuz ve ortakların her birine ait Rusçaya çevrilmiş pasaport suretleri (çevirmen imzası noter tarafından onaylanmış olmalıdır) görevli memura verilir. Yerinde yapılan incelemelerin ardından hiçbir eksik olmaması halinde başvuru dilekçesi ortaklar tarafından imzalanır ve şirket ortaklarından birine resmî mühür basılmış (onaylanmış) şirket ana sözleşmesi verilir.

Tescil eden organ, işletmenin resmî tescil ile ilgili kaydının yapıldığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde vergi kurumu, Resmî İstatistik Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve

Belgosstrakh Belarus Cumhuriyeti Üñiter Sigorta Kurumu'na tescilin yapıldığına dair belgeleri teslim eder.

Tescil işlemleri Resmi Tescil Belgesinin verilmesi ile tamamlanmış olur.

Tescil sonrası yapılması gereken işlemler :

- 1 – Mühür siparişi,
- 2 – Yapılacak ortaklar kurulu toplantısı ile şirket müdürünün belirlenmesi,
- 3 – Bir muhasebeci ile hizmet anlaşmasının yapılması,
- 4 – Banka hesaplarının açılması.

3.Ek Sorumlu Limited Şirket (ОДО (ODO))

Şirket Tipinin Genel Bilgileri ve Özellikleri

Şirket ortakları, şirket ana sözleşmesinde belirledikleri oranda kendi mal varlıkları ile sorumluluk taşırlar.

Şirketin borçlanması veya iflası halinde, şirket ortaklarından birinin payına düşen borcunu ödeyememesi ve yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda, kanunen diğer ortaklar borcu ve sorumluluğu üzerlerine alırlar.

Şirket ortaklarının taşıdığı ek sorumluluk haricinde, şirketin tüm özellikleri limited şirketlerle aynıdır.

4. Anonim Şirketler (АО)

Sermaye şirketi olmanın tüm özelliklerini taşıyan, büyük hedefleri gerçekleştirmek için kurulan, her türlü ekonomik faaliyette bulunabilen, kurullarla çoğunluk esasına göre yönetilen, menkul kıymet (hisse senedi) çıkartabilen şirketlerdir.

Bir unvana sahip, sermayesi belirli paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mal varlığı ile ortaklarının sorumluluğu taahhüt etmiş oldukları sermaye payı ile sınırlı bulunan şirketlerdir. Gerçek kişiler gibi tüzel kişilerin de anonim şirkette ortak olması mümkündür.

Belarus'ta halka açık ve kapalı olmak üzere 2 türde anonim şirket tipi bulunmaktadır.

Anonim Şirket Kuruluş Prosedürü:

Şirket resmi tescilinden önce: Hukuk adresi taahhütnamesi, şirket unvan onay belgesi, şirket ortaklarının anonim şirket kurmaya karar verdiklerine dair karar yazısı, gerekli haller için hazırlanan vekaletnameler, yabancı ortaklara ait pasaportların çevirileri, hazırlanan şirket ana sözleşmesi ve yatırılan devlet harcına ilişkin dekontun hazır edilmesi gerekmektedir.

Devlete ödenmesi gereken harç miktarı 3 taban miktardır.

Şirket resmi tescilinden sonra: Şirket mühürlerinin hazırlatılması, şirket müdürü ve muhasebecisi ile iş sözleşmesinin hazırlanması, şirket yönetim kadrosu ile ilgili karar yazısının ilgili vergi dairesi ve devlet organlarına sunulması ve banka hesaplarının açılması gerekmektedir.

Halka açık ve kapalı olan anonim şirketlerin resmi tescillerinden sonra Belarus Cumhuriyeti Finans Bakanlığı Menkul Kıymetler Departmanında (Департамент по ценным бумагам) kayıt ve anlaşma yapmaları gerekmektedir.

Halka Kapalı Anonim Şirket (ЗАО(ЗАО))

Belarus Cumhuriyeti kanunlarına göre, Belarus'ta halka kapalı anonim şirketler en az 2 en fazla 50 ortaklı olabilirler. Halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 100 taban miktardan aşağı olamaz. Hisse devirleri ortaklar arasında gerçekleştirilebilir ya da üçüncü bir şahsa tüm ortakların izni ile devredilebilir.

Ortak sayısının 50 kişiyi aşması durumunda şirketin 1 yıl içerisinde yeniden yapılandırılması ve halka açık anonim şirkete dönüştürülmesi gerekir.

Halka Açık Anonim Şirket (ОАО)

Ortaklarının sayısı 50 kişiden az olamayan ve herhangi bir üst limiti bulunmayan şirketlerdir.

Halka açık olan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi 400 taban miktardan aşağı olamaz.

Bu şirketler halka açık olduklarından dolayı, yılsonu beyannamelerini, yönetim kurulu toplantı tarihlerini ve alınan kararları basın yolu ile paylaşmak zorundadırlar.

5. Şahıs Şirketi (ИП (ИП))

Genel Bilgileri ve Özellikleri:

Sahibinden ayrı bir varlığı olmayan yapılardır. En basit şirket modeli olan şahıs şirketlerinin tüzel kişilikleri bulunmaz ve bu şirketler aylık sabit vergi öderler.

Belarus Cumhuriyeti'nde şahıs şirketleri açma hakkına yalnızca Belarus vatandaşları ve sürekli oturma hakkı (вид на жительство) almış yabancı vatandaşlar sahiptir. Bireysel girişimcilerin toptan ticaret yapmasına izin verilmemektedir

Bireysel girişimcilerin gelirine ilişkin belirlenmiş bir sınır vardır. Bu sınır yıllık 500.000 Belarus Rublesidir. Bu sınırın aşılması bir dizi sonuç doğurur. Bunların en önemlisi, takip eden takvim yılından itibaren artık bireysel girişimci olarak çalışılmayacak olması ve tüzel bir kuruluş olarak kayıt yaptırılması gerekesidir.

Çalışan sayısında bir sınır vardır; herhangi bir zamanda en fazla üç kişi çalışabilir. Akrabalar da bu sınıra dahil edilir.

Tüm sorumluluk kurucu şahıs olan gerçek kişi üzerindedir.

Resmî Tescil için Gerekli Evrak ve Resmî tescil

1 – Adalet Müdürlüğü tarafından belirlenen şekle uygun resmî tescil dilekçesi: Doldurulacak olan dilekçe, resmî tescil işleminin yapılacağı şehir yürütme komitelerinde tescil sırasında imzalanır.

2 – Kurucu şahsa ait 2 adet vesikalık fotoğraf.

3 – Resmi tescil harcının ödendiğine dair makbuz: Şahıs şirketlerinin tescili için devlete ödenmesi gereken harç miktarı 0,5 taban miktardır (базовая величина).

4– Pasaport.

Gerekli tüm belgelerin toparlanmasının ardından şehir yürütme komitelerinde resmî kayıt işlemi yapılır. Resmî kayıttan bir gün sonra resmî tescil belgesinin verilmesiyle kayıt işlemi sona ermiş olur.

c. Vergi Uygulamaları

İşletme sahiplerinin şirketin resmi tescilinden sonra Belarus Cumhuriyeti'nde kullanılmakta olan iki vergi sisteminden birini seçmeleri gerekmektedir.

Ticari işletmenin faaliyet göstereceği alan ve büyüklüklerine göre vergi sistemlerinin avantajları ve dezavantajları değişmektedir.

Genel Vergi Sistemi (OCH):

Tüzel kişiler için gelirlerden (KDV hariç) giderler (KDV hariç) düşüldükten sonra aradaki fark üzerinden kurumlar vergisi ödenir. KDV ayrı olarak kaydedilir ve gerekirse bütçeye ek KDV ödenir.

Belarus'ta kurumlar vergisi %20, kişisel gelir vergisi %13 ve KDV %20'dir. Ayrıca yerel idareler tarafından %3 oranında vergi alınmaktadır.

Bu sistemde muhasebe zorunludur. Muhasebe konusunda devletin denetimleri çok sıkıdır ve sorun olması halinde ciddi yaptırımlarla karşılaşmaktadır. Bu nedenle, vergilerle ilgili sorumluluğu bir muhasebeciye devredip, sorumluluk sigortası yaptırmak en doğru yöntemdir.

Basitleştirilmiş Vergi Sistemi (YCH):

Tüzel kişiler için basitleştirilmiş vergi sistemi gelire dayalı bir vergi sistemidir. İşletmenin yaptığı giderler vergi matrahını azaltmaz. Vergi tutarı brüt gelirin %6'sıdır.

Satışlardan KDV hariç tutulmuştur . Bu, genel olarak Belarus'ta satılan mal/hizmetler üzerindeki çıkış KDV'sinin hesaplanmadığı anlamına gelir.

Basitleştirilmiş vergi sisteminden faydalanmak için faaliyet türü uygun olmalıdır ve şirketin en fazla 50 çalışanı olabilir. Bir diğer kısıt da brüt gelir tutarıdır. 2026 yılı için bu brüt gelir üst sınırı yıllık 3.735.000 Belarus Rublesidir.

960.000 Belarus Rublesi altında gelir elde ediliyorsa muhasebe defterinin belli yerlerini doldurmak yeterli iken üzerinde gelir elde ediliyor ise muhasebe zorunludur.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Sosyal güvenlik sistemi oldukça gelişmiş olup, istihdam edilen personel için emeklilik kesintisi ve sağlık primi dahil olmak üzere ücretleri üzerinden yaklaşık %34 ödeme yapılmaktadır. Ayrıca, işverenler de gelirleri üzerinden %1 oranında sosyal güvenlik ödemesi yapmaktadırlar.

2015 yılı başı itibarıyla, ülkede istihdam edilen yabancı ülke vatandaşı çalışanlardan da %34 oranında sosyal güvenlik primi tahsili uygulaması başlatılmış olup, bu uygulama yabancı istihdamında maliyetlerin artmasına ve ayrıca kayıt dışılığın yaygınlaşmasına yol açmıştır.

2. Potansiyel Yatırım Alanları

12 Mayıs 2016 tarih ve 372 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yatırım için ekonominin öncelikli sektörlerinin bir listesini belirlemektedir. Yine, yatırım konusunda özel avantajlar sunulan ithal ikameci mallar listesine <https://economy.gov.by/ru/importoz-ru/> bağlantısından ulaşılabilir.

Ayrıca, potansiyel yatırım alanları ile ilgili olarak Ulusal Yatırım ve Özelleştirme Ajansı'nın web sayfasında detaylı bilgiye ulaşılabilir. (<https://investinbelarus.by/en/focus-industries/>)

İlaç ve Medikal Malzeme

Belarus ilaç ve medikal malzeme endüstrisi, yatırımcılar için cazip olan ve aktif olarak gelişen bir alandır. Belarus ilaç ve medikal malzeme endüstrisi yatırıma olan ilgi, AEB pazarının büyük kapasitesi, yüksek vasıflı personel ve yatırımcılara yönelik vergi teşviklerinden kaynaklanmaktadır. Belarus ve AEB ülkelerinde tıbbi hizmetler, ekipman ve ilaç pazarı istikrarlı bir şekilde büyümektedir.

Belarus, ilaç ve medikal malzeme endüstrisinin geliştirilmesi için kapsamlı bir devlet programını benimsemiştir. Belarus ilaç endüstrisinin hedefleri aşağıdaki gibidir:

- Mevcut işletmelerin yeniden inşası ve uluslararası kalite standartlarını karşılayacak modern üretim tesislerinin inşası da dahil olmak üzere, yenilikçi farmasötik ürünlerin geliştirilmesi ve üretimi için modern bir araştırma altyapısının oluşturulmasını sağlamak.
- Ortak girişimler ve yabancı işletmelerin organizasyonu yoluyla önde gelen ilaç ve medikal malzeme üreticileriyle işbirliği yapmak.
- Yerel pazarını doyurmak ve dış pazarlara erişimi teşvik etmek amacıyla yerli firmalar tarafından üretilen ürün yelpazesini optimize etmektir.

Balıkçılık

Uzmanlar, balık yetiştiriciliğinin, insan beslenmesi için gerekli olan balık ve balık ürünlerindeki küresel nüfus ihtiyaçlarını karşılamada gelecekte kilit rol oynayacağını tahmin etmektedir. Belarus nehirler, göller ve yapay göller açısından zengin bir ülkedir. Balık üretiminde balık türlerinin (özellikle yüksek değerli türlerin) artırılmasına ve Belarus balık çiftçilerinin iç ve dış pazarlarda sürekli artan talebi karşılamak ve ulusal gıda güvenliğini sağlamak üzere desteklemesine öncelik verilmektedir. Belarus'ta balıkçılık alanında yatırımcı arayan projeler mevcuttur.

Belaruslu balık çiftçilerinin iki önemli hedefi, önümüzdeki yıllarda iç ve dış pazarlardaki sürekli artan talebi karşılamak ve ulusal gıda güvenliğini desteklemek üzere balık üretiminin artırılması ve balık türlerinin (özellikle yüksek değerli türler) genişletilmesidir.

Endüstriyel balık yetiştiriciliğini geliştirmek amacıyla Belarus'ta kapalı su kaynağı kullanılarak değerli balık türlerinin üretimine yönelik birçok yeni kompleks inşa edilmiştir. Balık yetiştirme maliyetinin havuza göre daha yüksek olduğu endüstriyel balık yetiştiriciliğinde, gökkuşağı alabalığı ve mersin balığı gibi katma değeri daha yüksek olan türlere odaklanılmaktadır.

Belarus'ta Tarım İşletmelerini Geliştirme Devlet Programının "Balıkçılık Faaliyetlerinin Geliştirilmesi" alt programına göre, ülkenin su kütlelerindeki balık kaynaklarının hacmi 18,2 bin ton seviyesinde planlanmıştır.

Elektronik Endüstrisi

Elektronik endüstrisi, yüksek inovasyon ve entelektüel potansiyel ile karakterize edilen yüksek teknoloji ve sermaye yoğun bir sektördür. Bilgisayar, elektronik ve optik ekipman üretiminin yanı sıra elektrikli ekipman üretimini de kapsar. Enstrüman yapımı ve ilgili radyo mühendisliği, elektrik mühendisliği, elektronik, optik ve mekanik endüstrileri Belarus'ta metal yoğun olmayan ve enerji yoğun olmayan endüstrilerdir. Makine mühendisliğinin bu alt sektörleri, kalifiye işgücünün, mühendislik ve teknik personelin, bilimsel, teknik ve yenilikçi potansiyelin kullanımına odaklanmıştır.

Makine Mühendisliği

Makine mühendisliği, dünya ekonomik sisteminin gelişimini belirleyen ana faktörlerden biridir. Teknolojik seviyesi, endüstriyel ürünlerin fiyat ve kalite parametrelerini belirler ve rekabet güçlerini garanti eder. Belarus Cumhuriyeti'nin makine yapım kompleksi, elektrikli ekipman, makine ve ekipman, bilgisayar, elektronik ve optik ekipman ile araç ve ekipman üretimini içerir. Belarus imalat sanayisinin %16'sından fazlasını oluşturur. Belarus'un makine yapım kompleksi, yaklaşık 250 büyük ve orta ölçekli kuruluştan oluşur.

Ağaç İşleme

Ağaç işleme, Belarus ekonomisinde yatırım yapılabilecek en uygun sektörlerden birisidir. Ormancılık, sektöre gerekli hammaddeyi tam anlamıyla sağlamaktadır ve ağaç işleri yapısal değişiklikler ve getirilen teknolojik yenilikler açısından lider konumdadır. Ağaç işleme endüstrisi, Belarus ekonomisinin en önemli sektörlerinden biridir. Ancak potansiyeli tam olarak kullanılmamaktadır. Ham maddelere erişim, önemli bir rekabet avantajı olarak tanımlanabilir (Belarus topraklarının %40'ı ormanlarla kaplıdır.). Orman, Belarus'un birkaç eşsiz kaynağından biridir ve işlenmesi, verimli özel yabancı şirketlerin yatırımları için caziptir.

Hammaddeye erişim kolaylığı dikkate alındığında kâğıt ve karton ürünleri üretimi de yatırım konusunda cazip alanlardandır.

Tarım ve Gıda Üretimi

Belarus'un tarım-sanayi kompleksi, ülke ekonomisinin stratejik açıdan önemli bir sektördür. İstatistiksel verilere göre tarım, ormancılık ve balıkçılığın Belarus Cumhuriyeti'nin temel sosyoekonomik göstergelerine katkısı son derece önemlidir.

Belarus'ta tarım dinamik olarak gelişen bir endüstridir. Belarus Cumhuriyeti, hem yerli hem de yabancı yatırımcıların katılımıyla tarımı başarılı bir şekilde geliştirmektedir. Devlet, tarımda çalışan şirketleri aktif olarak desteklenmektedir. Organik tarım özellikle teşvik edilmektedir. Yatırımcılar, sektöre sağlanan çok çeşitli desteklerden faydalanabilmektedir. Belarus tarım ürünleri yurt dışında yaygın olarak bilinmektedir. Son yıllarda Belarus, önde gelen gıda ihracatçılarından biri statüsünü almıştır. Belarus, süt ürünlerinde dış ticarete tanınmış bir liderdir. Gıda endüstrisi, bu endüstrinin karlılığını artırmaya izin veren tarımsal hammaddelere yönelik güçlü fiyat düzenlemesiyle desteklenmektedir. Aynı zamanda, Belarus potasyum, nitrojen ve fosfat gibi her türlü gübreyi üretmektedir.

Sanayi üretimi

Belarus üretim sektörü, ekonominin yabancı yatırımlar için öncelikli sektörleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Ülke şirketleri, ihracat pozisyonlarını korumak, yeni deneyimler kazanmak, yenilikler sunmak ve ürün yelpazesini genişletmek için yeni ortak projelerle ilgilenmektedir.

Yabancı yatırımcıları otomotiv endüstrisine çekmenin ana biçimi, çokuluslu şirketlerle ortak girişimlerin oluşturulması, belirli devlet kuruluşlarının özelleştirilmesi veya otomobil parçaları üretiminde, tarım makinelerinde, kamyonların montajında uluslararası birlikteliklerin oluşturulmasıdır.

Belarus'taki üretim sektörü, başta BDT olmak üzere dış pazarlarda güçlü ihracat pozisyonlarına sahiptir. Belarus, stratejik ve finansal yatırımcıların ilgisini çekebilecek oldukça rekabetçi endüstriyel kümelenmelere sahiptir. Belarus'un makine yapım kompleksinde, ürünleri dünya sahnesinde bilinen bir marka haline gelen üç yüzden fazla işletme mevcuttur. Belarus kamyon, otobüs ve özel makine üretiminde uzmanlaşmıştır ve tarım makinelerinin önemli bir üreticisidir. Belarus, dünya ağır taş ocağı damperli kamyon üretiminin % 30'unu ve biçerdöver üretiminin %17'sini gerçekleştirmektedir. Yüksek eğitim standartları, mühendislik endüstrisi için rekabetçi ve yüksek vasıflı bir işgücü sağlamaktadır.

Tekstil ve Hazır Giyim Üretimi

Segment, her tür kumaş, triko, keçe ve diğer ürünlerin üretimini kapsamaktadır. Örme endüstrisi triko, stockinet, çorap ve diğer ürünlerin üretimine odaklanmıştır. "Polesye", "Alesya", "8 Marta", "Svitanak" gibi Belarus markalarının trikoları yaygın olarak bilinmektedir. Hazır giyim sanayi yaklaşık 170 imalatçı içermektedir. Bu işletmelerin ana faaliyet konusu takım elbise ve dış giyim, çocuk giyim, iç giyim, şapka ve kürk ürünlerinin dikimidir.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a. Genel

Ülkede mevzuat açısından yerli-yabancı firma ayrımı bulunmamaktadır. Belarus Ulusal Yatırım ve Özelleştirme Ajansı tarafından yabancı yatırımcılara yönelik mevzuat ve yatırım alanlarına ilişkin bilgilendirmeler "<https://investinbelarus.by/en/>" adresinde yapılmaktadır.

Belarus'ta kurumlar vergisi (şirketlerin kar üzerinden ödedikleri vergi) %20, gelir vergisi %13 ve KDV %20'dir. Ayrıca, yerel idareler tarafından %3 oranında vergi alınmaktadır.

Yabancıların Belarus'ta gayrimenkul edinmesi serbest olmakla birlikte, arsa mülkiyeti devlete, üst yapı yatırımcıya ait olmaktadır. Arsa tahsisi ise en fazla 99 yıllık kiralama yöntemiyle yapılmaktadır (Sadece Great Stone Endüstri Parkında arsa satışı konusunda istisna tanınmaktadır.).

Yabancıların (turistler hariç) Belarus'ta mülk edinmeleri ya da şirket kurmaları halinde yıllık sürelerle verilen oturma izni alması mümkündür.

Yabancılar açısından en önemli sorunların başında, Belarus'ta uygulanan kuralların ihlali (trafik ihlalleri, vergi ihlalleri vs.) halinde, son ihlalden geriye dönük olarak bir yıl içerisinde belirli bir sayıda (5 adet) ve ağırlıkta kural ihlali yapılması durumunda kişinin deport edilmesi gelmektedir.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Belirli alan ve bölgelerdeki yatırımlarda kalkınmayı teşvik etmek amacıyla vergi indirim ve muafiyetleri bulunmaktadır. Bu tür tercihli rejimlerin uygulandığı bölgeler aşağıda sıralanmıştır.

1-Serbest Ekonomik Bölgeler;

- 2-Great Stone Endüstri Parkı;
- 3-Yüksek Teknoloji Parkı;
- 4-Orta ve Küçük Kasabalar, Kırsal Alanlar;
- 5-Mogilev Bölgesinin Güneydoğu Bölgesi;
- 6-Vitebsk Bölgesinin Orşa Bölgesi;
- 7-Bremino-Orsha Özel Ekonomik Bölgesi;
- 8-Avgustovsky Kanalı Özel Turizm ve Rekreasyon Parkı.

En çok kullanılan yatırım bölgelerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda sunulmaktadır.

1-Serbest Ekonomik Bölgeler (Free Economic Zones-FEZ)

Serbest Ekonomik Bölgeler (FEZ), Belarus'ta ticari faaliyetleri teşvik etmek için bir dizi teşvik ve ayrıcalık içeren özel bir rejime sahip bölgelerdir.

Belarus'ta, sakinlerine sunacağı avantajlar 31 Aralık 2049'a kadar olan dönem için geçerli olan, her idari bölgede bir tane olmak üzere toplam altı tane FEZ bulunmaktadır: Bunlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Minsk FEZ,
- Brest FEZ,
- Gomel-Raton FEZ,
- Vitebsk FEZ,
- Mogilev FEZ
- Grodnoinvest FEZ.

-FEZ Sakinleri

Serbest Ekonomik Bölgeler rejiminden yararlanmak için Belarus'ta kurulmuş bir şirketin faaliyetlerini bir FEZ'de gerçekleştirmesi ve projeye toplam en az 1 milyon Avro veya üç yıllık bir süre boyunca en az 500.000 Avro yatırım yapma taahhüdünde bulunması gerekmektedir.

-Vergi avantajları

Serbest Ekonomik Bölgeler, yatırımcıları Belarus'ta ihracata yönelik veya ithal ikameci mal veya hizmetler üretmeye teşvik etmek için tasarlanmıştır.

FEZ'ler, sakinlerine bu tür mal veya hizmetlerin ihracat amacıyla ve diğer FEZ sakinlerine satışıyla ilgili olarak bir dizi vergi teşviki sunmaktadır.

Özel vergi rejimi aşağıdaki vergi avantajlarını sağlamaktadır:

- FEZ sakini tarafından üretilen mal ve hizmetlerin ihracatından elde edilen gelir için gelir vergisinden muafiyet,
- Şirketin FEZ kapsamındaki faaliyette bulunması koşuluyla, FEZ'de bulunan mülklerin emlak vergisinden muaf tutulması,

(FEZ vergi rejimi; FEZ mukimi olarak kaydolduktan sonraki ilk üç yılda şirket, bu dönemde FEZ vergi rejimi kapsamında herhangi bir faaliyette bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, bu üç yıllık dönem içerisinde edinilen veya yaratılan mülkler için emlak vergisinden muafıdır.)

- FEZ sınırları içerisinde yer alan ve inşaat amacıyla verilen devlete ait araziler üzerinde, inşaat halindeki son varlığın işletmeye alınmasına kadar olan süre için (FEZ sakini olarak kayıttan sonraki beş yılı geçmeyecek şekilde) arazi vergisinden ve kiradan muafiyet,
- FEZ vergi rejimi kapsamındaki bir faaliyetle meşgul olunması koşuluyla, amaçlanan kullanımlarına bakılmaksızın, FEZ sınırları içinde bulunan devlete ait araziler üzerinde arazi vergisinden ve kiradan muafiyet.

-Gümrük Avantajları

Serbest ekonomik bölgeler, FEZ sakinlerinin mallarını; gümrük vergileri, anti-damping ve telafi edici vergiler ödemeden tutabilecekleri ve kullanabilecekleri bir serbest gümrük bölgesidir. Daha sonraki tüm gümrükleme prosedürleri, harçları ve vergileri, serbest gümrük bölgesi rejimine tabi tutulan malların durumuna ve varış ülkesine bağlıdır.

Avrasya Ekonomik Birliği dışına nihai ürün ihracatı yapılırken (serbest gümrük bölgesi gümrük prosedürüne tabi hammaddeler için) ithalat gümrük vergileri ve harçlarından muafiyet sağlanır.

Örneğin, FEZ'de yalnızca Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) yapımı girdilerden üretilen mallar, FEZ'den AEB gümrük bölgesindeki başka bir yere taşındığında, yeniden ihracat prosedürüne tabi tutulur, ancak gümrük vergisine ve diğer vergilere tabi olmayan AEB yapımı mallar olarak kabul edilir.

FEZ'de üretilen ve yabancı menşeli mal olarak tanınan mallar, FEZ'den başka bir yere, AEB gümrük bölgesine götürülürse, ithalat vergilerine tabi hale gelirler ancak iç dolaşıma giren mallara ilişkin gümrük prosedürü kapsamında KDV'den muaf tutulurlar.

2-Great Stone Endüstri Parkı (Çin-Belarus Endüstri Parkı –CBIP)

Great Stone Çin-Belarus Endüstri Parkı (CBIP), 2012 yılında Çin'in desteğiyle, inovasyon ve teknolojinin en ileri noktasındaki firmalar için bir merkez olarak kuruldu. CBIP, Minsk'e 25 kilometre uzaklıkta olup toplam 112,47 kilometrekarelik bir alanı kaplamaktadır.

CBIP bölgesi, kendi vergi rejimi ile arazi ve diğer doğal kaynakların kullanımına ilişkin kuralları olan ve serbest gümrük bölgesi gümrük prosedürünün uygulandığı özel ekonomik bölge olarak belirlenmiştir.

-CBIP sakinleri

CBIP yerleşik statüsünü elde etmek için Belaruslu bir şirketin parkta faaliyetlerini kurması ve aşağıdaki kriterleri karşılayan bir yatırım projesinin uygulanmasına yönelik bir plan sunması gerekir:

- Elektronik, telekomünikasyon, ilaç, tıbbi cihazlar, ince kimya (fine chemistry), biyoteknoloji, makine yapımı, yeni nesil malzemeler, entegre lojistik, elektronik ticaret, büyük veri depolama-işleme ve Ar-Ge gibi alanlarda üretim tesisleri kurmak ve genişletmek de dahil olmak üzere parkta öncelikli alanlarda ekonomik faaliyetlerde bulunmayı planlamak.

- Projeye beyan edilen yatırım 5 milyon ABD Dolarından az olmamalı veya meblağın tamamı üç yıl içinde yatırılmışsa 500.000 ABD Dolarından az olmamalı veya bir Ar-Ge Projesi olmalı.

Parkta yerleşik ve CBIP'in yenilikçi şirketleri olarak kayıtlı Belarus tüzel kişileri, CBIP sakinlerine sunulan bazı avantajlardan ve tercihlerden yararlanabilir. Tüzel kişi olan başvuru sahibinin parkın öncelikli faaliyet alanları doğrultusunda yenilik yapmayı planlaması durumunda, bu tescil iki yıla kadar bir süre için verilebilmektedir.

-Vergi avantajları

CBIP vergi rejimi 50 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. CBIP sakinlerine sağlanan başlıca vergi avantajları aşağıdaki gibidir:

- Brüt karın ilk muhasebeleştirilmesinden sonraki 10 yıl boyunca CBIP'te mukim tarafından üretilen mal veya hizmet/iş satışından elde edilen karlar için kurumlar vergisi muafiyeti sağlanır. Sonraki yıllarda bu vergi Belarus ulusal oranının yarısı oranında ödenir (CBIP'in kurulduğu 2012'nin 50. yılı olan 2062'ye kadar);

- CBIP sakinlerinin kurucularına veya hissedarlarına/katılımcılarına ödedikleri temettüler üzerinden, temettülerin ödendiği ilk yıldan başlayarak beş yıl boyunca sıfır vergi oranı uygulanır. Bir CBIP sakininin parktaki yatırım projesine beş yıl içinde en az 50 milyon ABD Doları yatırım yapmayı taahhüt etmesi durumunda, temettülerin dağıtıldığı ilk yıldan itibaren 10 yıl boyunca temettülere ilişkin %0 vergi oranı uygulanacaktır. CBIP sakinleri ayrıca offshore yetki alanlarındaki kişilere ödenen temettüler üzerinden offshore vergisinden muafır.

- Parkta bulunan mülkler için emlak vergisinden ve sınırları içindeki arazi parselleri için arazi vergisinden muafiyet sağlanır.

- CBIP tesislerinin inşaatı ve donanımını içeren yatırım projelerinde kullanılmak üzere Belarus'a getirilen mallara (ekipman, bileşenler ve yedek parçalar, hammaddeler ve diğer malzemeler) ilişkin KDV ve ithalat vergisinden muafiyet sağlanır.

- Satışlarda tahsil edilen KDV miktarına bakılmaksızın, CBIP tesislerinin inşası ve donatımında kullanılmak üzere Belarus'ta mal, hizmet/iş ve mülkiyet hakları satın alımlarında tahsil edilen (veya Belarus'a ithalat sırasında ödenen) KDV'nin tamamı alınmaz.

Zorunlu sosyal güvenlik katkı payları, çalışanların fiili maaşları yerine Belarus'taki ortalama ücrete göre hesaplanabilir. Yabancı çalışanlar gelirleri üzerinden zorunlu sosyal güvenlik priminden muafır.

Sanayi parkındaki arsalar 99 yıllığına kiralanabilir veya diğer yerlerden farklı olarak özel mülk olarak satın alınabilir.

3-Yüksek Teknoloji Parkı (Hi-Tech Park-HTP)

Hi-Tech Park (HTP), Belarus'ta bilgi teknolojileri (IT) konusunda gelişimin sağlanması amacıyla 2005 yılında Minsk'te kurulmuştur. Park IT firmaları için 2049 yılına kadar özel bir yasal rejim sunmaktadır. HTP Denetleme Kurulu, teknoloji parkının genel koordinasyonu, yönetimi ve kontrolünden sorumluyken, bir devlet kurumu olan HTP Yönetimi parkın günlük işleyişini denetlemektedir.

- HTP Sakini Olmak

Parkın içinde veya dışında bulunan Belarus şirketleri, belirli türdeki faaliyetleri yürütmeleri durumunda HTP sakini statüsüne başvurabilirler. Bu faaliyetler:

- IT sistemlerinin analizi, tasarımı ve yazılımı,
- Yazılım kullanarak veri işleme,

- Teknik ve/veya kriptografik veri koruması,
- Finans sektörü ve finansal IT için yazılım teknolojilerinin geliştirilmesi ve dağıtılması,
- Yazılım yayınlama ve tanıtım,
- HTP sakininin katılımıyla geliştirilen yazılımı kullanan çevrimiçi reklam ve aracılık hizmetleri,
- Blockchain teknolojisine dayalı veya bunu kullanan yazılım ve/veya donanımın geliştirilmesi, bakımı ve satışı,
- Kripto ticaret platformlarının ve kripto para borsalarının işletilmesi,
- Veri merkezi hizmetleri,
- İnsansız araç sistemlerinin geliştirilmesi ve devreye alınması,
- Nesnelerin interneti (IoT) teknolojilerinin geliştirilmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması,
- Siber sporlarda eğitim programları,
- Yasada listelenen diğer faaliyetler.

HTP'ye katılmak için başvuru sahiplerinin gerekli belgeleri sunması gerekmektedir. En önemli belge, başvuru sahibinin bir HTP sakini olarak uygulamayı planladığı iş projesidir. Başvuru sahibinin HTP sakini olarak kaydedilip kaydedilmeyeceğine ilişkin karar, yeni ve ileri teknolojilerin geliştirilmesine yönelik önerilen iş projesinin potansiyel önemine dayanarak HTP Denetleme Kurulu tarafından verilmektedir.

-Vergi Avantajları

HTP sakinlerinin gelirlerinin %1'i ile HTP İdaresine katkıda bulunmaları gerekmektedir. Buna göre, belirli faiz gelirleri, öz sermaye payları ve menkul kıymetlerin satışından elde edilen gelirler ve Belarus dışındaki kaynaklardan elde edilen temettüler üzerinden elde edilen %9 oranındaki vergi hariç olmak üzere, Belarus'ta mal, hizmet/iş ve mülkiyet hakları satışlarında çoğunlukla kurumlar vergisi ve KDV'den muaftırlar.

HTP sakinleri, izin verilen faaliyet türlerini içeren yatırım projelerinde kullanılmak üzere Belarus'a ithal edilen belirli ekipman türlerinde ithalat vergilerinden ve KDV'den muaftır. Ayrıca HTP sınırları içindeki bina ve arazi parselleriyle ilgili olarak emlak vergisi ve arazi vergisi avantajlarından da faydalanabilirler.

Zorunlu sosyal güvenlik katkı payları, çalışanın fiili maaşına göre değil, fiili maaşın oldukça altına olan bir tutar olan ulusal ortalama ücrete göre hesaplanır ve ödenir.

HTP sakinleri ayrıca offshore yetki alanlarında kayıtlı kurucularına/katılımcılarına ödenen temettüler üzerinden offshore vergisinden muaftır. HTP sakinleri tarafından ödenen temettü vergisi, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması kapsamında daha avantajlı bir muameleye hak kazanmadıkları sürece, bireylerden %9, yabancı şirketlerden ise %5 oranında alınmaktadır.

Ayrıca, HTP sakinleri lisans ve yabancı sağlayıcılardan alındığında reklam, pazarlama, danışmanlık ve veri tabanı oluşturma hizmetleri gibi IT sektöründe önemli rol oynayan belirli hizmetlerde KDV'den muaftır.

4-Orta ve Küçük Kasabalar ve Kırsal Bölgeler

Orta ve küçük ölçekli şehirlerde ve kırsal bölgelerde kurulan işletmeler de birçok avantajdan faydalanabilmektedir.

Belarus'taki orta ve küçük ölçekli şehirler ve kırsal alanlar; bölgesel başkentlerden (Brest, Gomel, Grodno, Minsk, Mogilev ve Vitebsk) ve Bobruisk, Zhlobin ve Lida gibi diğer birçok büyük şehirden daha küçük yerleşim birimleridir.

Bu tür bölgelerdeki işletmeler, Belarus Sanayi ve Ticaret Odası tarafından onaylanan mal üretmeleri veya hizmet sunmaları koşuluyla, yerel mülklerinin tescilinden itibaren yedi yıl boyunca kurumlar vergisi ve emlak vergisinden muaftır.

Yeni kurulan bir kuruluş tarafından bölgedeki yatırımı için Belarus'a getirilen, beş yıldan eski olmayan belirli ekipman türlerine yönelik ithalat vergisinden muafiyeti sağlanmaktadır.

C. BELARUS'TA TÜRK YATIRIMLARI

Ticaret Müşavirliği kayıtlarına göre Belarus'taki Türk yatırımları üçüncü ülke üzerinden yapılan yatırımlar da dahil edildiğinde yaklaşık 1.3 milyar Dolar düzeyinde olup, halihazırda 40'nin üzerinde Türk firması ülkede aktif olarak faaliyet göstermektedir.

Belarus'ta, Turkcell'in 1 milyar ABD doları üzerindeki yatırımı olan Life Telekom en önemli Türk yatırımıdır. Crown Plaza Otel, Princess Casinoları ve Juravinka İş Merkezi'ni işleten Prens Grup ikinci en büyük yatırımcıdır. Plastik izolasyon malzemeleri üretiminde Seçil Kauçuk, bebek bezi ve hijyen ürünleri üretiminde BelEmsa; kavanoz kapağı üretiminde BelCap ve Great Stone'da plastik medikal malzeme üretmek üzere en yeni yatırım sahibi olan BelTurMed önde gelen diğer yatırımcılardır. Ayrıca perakende sektöründe Colin's, DeFacto(D&F) ve LCW firmaları; gıda sektöründe Ülker, ilaç sektöründe Nobel İlaç; inşaat malzemelerinde Kalde Boru ülkede yerleşik ofisleri üzerinden ticari faaliyette bulunmaktadır.

Belarus'ta faaliyet gösteren şirketlerimizin karşılaştıkları sorunlar genel nitelikli olup, bunlar bürokrasinin ağır işlemesi ve bürokratik işlemlerin sayıca fazla olmasıdır.

D. BELARUS'TA DİĞER ÜLKE YATIRIMLARI

Belarus Merkez Bankası verilerine göre Belarus'a gelen yabancı yatırımlarda ilk sıralarda yer alan ülkelerin payını gösteren tablo aşağıda sunulmaktadır:

Ülke	1.1.2025		
	Toplam Yatırım	Pay	
		Varlık	Borç
Dünya Toplam	16.597,6	14.443,9	2.153,7
BDT Ülkeleri	4.705,0	4.094,9	610,1
RUSYA	4.505,6	3.934,3	571,3
UKRAYNA	73,4	70,5	2,9
KAZAKİSTAN	54,8	45,1	9,7

AZERBAYCAN	32,9	10,5	22,4
ERMENİSTAN	16,8	15,8	1,0
ÖZBEKİSTAN	13,5	12,9	0,6
MOLDOVA	3,0	2,7	0,4
KIRGIZİSTAN	2,4	2,2	0,2
TÜRKMENİSTAN	1,9	0,6	1,3
TACİKİSTAN	0,6	0,3	0,3
BDT Dışı Ülkeler	9.543,5	8.150,8	1.392,7
GKRY	3.353,2	2.928,4	424,8
BAE	1.095,2	835,8	259,4
AVUSTURYA	976,2	925,6	50,6
TÜRKİYE	590,5	574,9	15,6
ÇİN	488,5	418,8	69,7
ALMANYA	439,5	394,4	45,1
HOLLANDA	299,9	291,4	8,5
BİRLEŞİK KRALLIK	229,5	154,3	75,2
ABD	205,4	156,4	49,0
İRAN	204,4	117,4	87,0
POLONYA	196,8	158,3	38,5
İSVİÇRE	194,7	149,4	45,3
LİTVANYA	168,1	131,2	36,9
ESTONYA	151,4	110,0	41,4
LETONYA	117,1	104,9	12,2
İNGİLİZ VİRGİN ADALARI	100,2	80,4	19,8
BULGARİSTAN	87,3	78,1	9,2
FİNLANDİYA	82,1	73,7	8,5
ÇEK CUMHURİYETİ	72,1	52,4	19,6
HONG KONG	62,5	62,4	0,1
İTALYA	55,7	48,6	7,0
.....			

Kaynak: Belarus Merkez Bankası,

Not: Verilere sermayeye katılım, gelirlerin tekrar yatırıma aktarılması ve diğer sermaye yatırımları (ekipman, araç vs.) dahildir.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Bağlantılar

Ulusal Yatırım ve Özelleştirme Ajansı (National Agency of Investment and Privatization)

<https://investinbelarus.by/en/>

AEB Gümrük Kanunu çerçevesinde uygulanan gümrük tariflerine ilişkin bilgileri <https://eec.eaunion.org/comission/departament/catr/ett/> internet adresinden temin etmek mümkündür.

Not: Belge Rusça olmakla birlikte, harmonize sistem gümrük tarife numaraları ilk 8 hane için standarttır. 3. sütun miktar (örneğin, IIT: adet), 4. sütun vergi oranı veya miktarını (% vergi oranı veya m², cm³, kg vb. başına alınacak Avro ya da Dolar cinsinden vergiyi, hem yüzde hem de miktar belirtilmişse, genellikle asgari vergi tutarını miktar ölçüsü belirlemektedir) ifade etmektedir.

Belarus satınalma ihale/ilan sitesi www.icetrade.by, 01.01.2013 itibarıyla şifresiz kullanıma açılmıştır. Site Rusça dilinde olup, sitede Rusya Federasyonu ihalelerini de takip etmek mümkündür.

Ülkede ihracata yönelik olarak üretim yapan firmaların listesi ise <http://www.export.by> adresinde yer almaktadır.

2. Hukuk-Danışmanlık Büroları (Ticaret Müşavirliği Kayıtlarında Yer Alanlar)

Firma Unvanı	Şehir	Telefon	Web Adresi
Arzinger & Partners	Minsk	+375 29 304 34 11 +375 17 224 87 95	https://arzinger.by/en/
Borovtsov and Salei	Minsk	+375 17 260 00 04 +375 17 343 44 18 +375 17 343 44 22	https://www.borovtsovsalei.com/en
Grata Hukuk Bürosu	Minsk	+375 29 670 70 44 +375 29 662 94 66 +375 29 331 14 11	https://gratanet.com
Schneider Group	Minsk	+375 17 290 25 57	https://schneider-group.com/en/
«Aleinikov & Partners»	Minsk	+375 17 307 04 32 +375 17 358 14 33 +375 29 389 89 89	https://argument.by/en
Revera Consulting Group	Minsk	+375 44 500 15 10	https://revera.by/en
Stepanovski, Papakul & Partners	Minsk	+375 17 269 5500 +375 29 340 4483 +375 33 300 4483	http://spplaw.by/en
SBH Law Office	Minsk	+375 44 515 21 23	https://sbh-partners.com/en/
BKC	Minsk	+375 44 515 21 23	https://www.bkc.by/